

Моє улюблене місто Миколаїв

Книга для учнів початкових класів

Моє улюблене місто Миколаїв

Книга для учнів початкових класів

Миколаїв, 2007

Юний друже!

Сьогодні ти переступив поріг школи та вирушив у чудову мандрівку за знаннями. На тебе чекає безліч нових вражень, нові друзі та захоплюючі відкриття. Хотілось би, щоб знайомство з навколишнім світом ти розпочав зі знайомства з рідним містом. Ти вже знаєш, що його ім'я – Миколаїв. Тут живуть і працюють твої батьки. Тут народився і живеш ти.

Книжка, яку ти зараз тримаєш у руках, розповість, хто і як будував Миколаїв, хто прославив його своєю працею і подвигами та чим живе наше рідне місто сьогодні. Сміливо та наполегливо мандруй дорогами нових знань, люби своїх батьків, свою Батьківщину, місто, в якому ти живеш, та пам'ятай – ти миколаївець. Пишайся цим!

Міський голова
Володимир Чайка

Міський голова – людина, яка керує містом. Його обирають усі громадяни.

Дорогі діти!

Людина не самотня, вона живе у величезному світі. І в той же час світ починається з малого. І перший світ, з яким ви познайомилися крім вашої родини, це наше рідне місто Миколаїв. Але щоб прийняти й полюбити своє місто, необхідно довідатися його історію. В цьому вам допоможе ця книга. Історію створює кожна людина. І ви теж можете її створити своїми вчинками, своїм гарним навчанням. Миколаїв – чудове місто, повне надій, можливостей і перспектив. І кожний з вас може домогтися всього, чого побажає, тим самим розвиваючи й поліпшуючи рідне місто, як це робить наше підприємство «НІБУЛОН», яке сьогодні вам дарує цю книгу. Знайте, усе залежить від вас. Прикрасьте місто своїми справами, станьте його часткою, і тоді Миколаїв стане часточкою вас.

З найкращими побажаннями,
Олексій Вадатурський,
генеральний директор ТОВ СП «НІБУЛОН»,
«Людина року–2005»

«Людина року» – почесне звання, яким нагороджує міська громада за чесну працю і любов до міста.

Народження міста

Так починалося наше місто у 1789 році з будівництва кораблів.

Потьомкін Григорій Олександрович – російський князь, засновник міста Миколаєва та Чорноморського флоту.

Один з перших будинків.

Хто заснував наше місто?

Миколаїв почав будуватися з верфі

Кожній країні потрібні великі і могутні кораблі. Будують такі кораблі в спорудах, які називаються верф'ями. А міста корабелів виростають біля великої води.

Будували першу верф робітники – майстри з різних куточків країни та солдати російського війська. Вони і стали першими городянами Миколаєва.

Такі красені-кораблі будували у різні роки в Миколаєві.

Керував будівництвом міста та верфі Михайло Фалєєв.

Перший корабель, який зійшов з Інгульської верфі, – фрегат «Святий Миколай».

В наш час у місті працює декілька великих суднобудівних заводів.

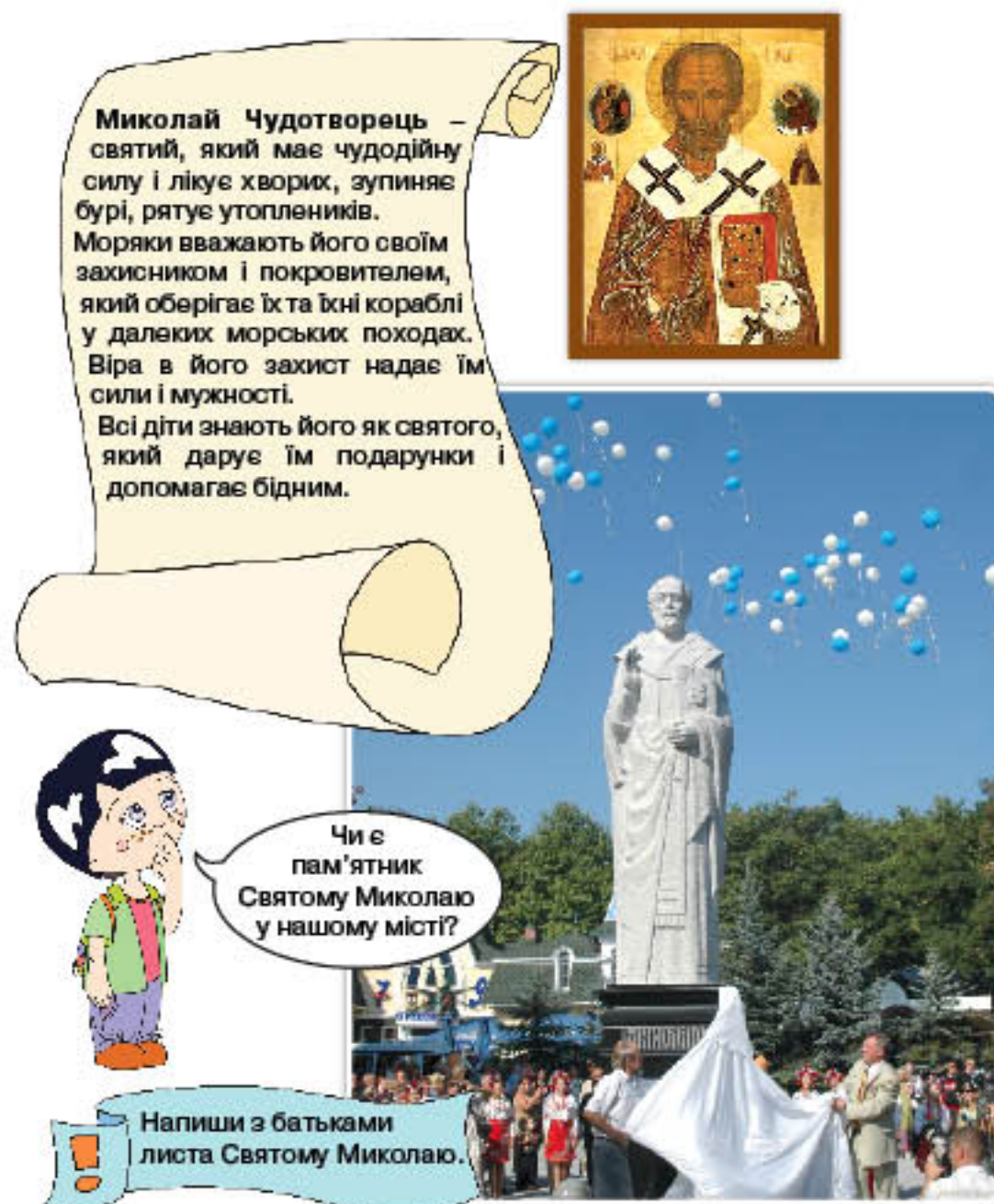
Чому наше місто назвали Миколаєвом

Коли будували першу верф на Інгулі, між Росією і Туреччиною йшла важка війна. Вирішальний переможний бій відбувся на початку зими, на свято Миколая Чудотворця. На його честь, а також в пам'ять перемоги над турками під Очаковом Григорій Потьомкін назвав нове місто Миколаєвом.

Очаків – старовинне місто біля Миколаєва, колишня турецька фортеця.

Миколай Чудотворець – святий, який має чудодійну силу і лікує хворих, зупиняє бурі, рятує утоплеників. Моряки вважають його своїм захисником і покровителем, який оберігає їх та їхні кораблі у далеких морських походах. Віра в його захист надає їм сили і мужності. Всі діти знають його як святого, який дарує їм подарунки і допомагає бідним.

Чи є пам'ятник Святому Миколаю у нашому місті?

Напиши з батьками листа Святому Миколаю.

Жителі міста нещодавно встановили пам'ятник Святому Миколаю. Він знаходиться в Каштановому сквері у центрі Миколаєва. Біля пам'ятника завжди багато городян та гостей міста.

Миколаїв має свій герб і прапор

На великій планеті Земля існує безліч міст. Усі вони різні. Кожне місто має свій знак.

Герб і прапор – знаки міста. Вони відображають історичне та культурне минуле міста.

Герб – предмет гордості та пошани городян. У давні часи герб розміщували на воротах міста.

Білий колір – символ миру, добробуту та чистоти думок жителів.
Дві лазурні лінії — річки Буг та Інгул, на яких розташоване наше місто.

А що намальовано на гербі?

Жителі міст дуже шанують свої символи та бережуть їх.

Золота галера – символ міста корабелів.
Корона у вигляді тризубої башти – знак самостійності міста.
Архієрейська митра в центрі – віра і надія на захист міста Святим Миколаєм.

Розмалюй герб Миколаєва.

Що означають дві лазурні смужки на прапорі Миколаєва?

Перша карта Миколаєва

Деякі вулиці і будівлі ти можеш побачити і в наш час.

Перша вулиця міста – вулиця Набережна. Будівлі розташовувались на ній тільки на одній стороні, понад річкою Інгул. Під час забудови міста Набережна вважалася «парадною» (головною) вулицею.

Розкажи про вулицю, на якій ти живеш.

Архітектором Іваном Старовим складена перша карта Миколаєва 200 років тому. На план нанесено річки Інгул та Південний Буг. А на їхніх берегах – будівлі (квадрати). Ось так і починалася забудова міста.

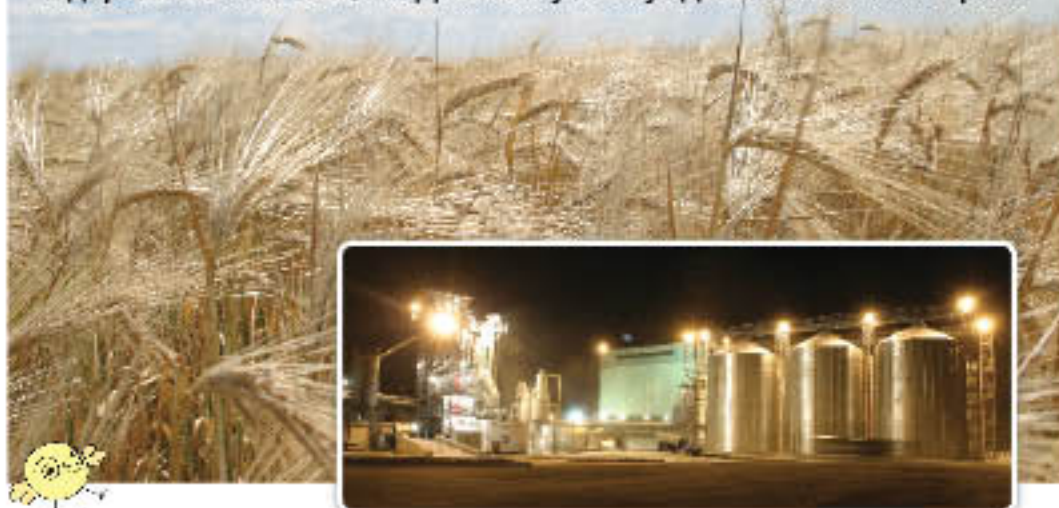
Миколаїв — місто-порт

З першого дня Миколаїв був великим портовим містом. По річках і морем вивозили зерно, худобу, ліс, а ввозили в країну різні заморські товари. У Миколаєві завжди було багато портів: морський, річковий, каботажний, порт-елеватор і різні пристані.

Елеватор – спеціальне місце, де зберігають, сушать і вантажать на кораблі зерно.

Головним вантажем у порту було й залишається зерно. Сьогодні в Миколаєві працює суперсучасний перевантажувальний термінал підприємства «НІБУЛОН». День і ніч у ньому йде завантаження зерна.

За старих часів хліб сіяли й збирали руками, без техніки. Це була дуже важка праця.

Сьогодні сучасні комбайни й трактори на полях підприємства «НІБУЛОН» збирають урожай пшениці і ячменю, такий необхідний для людини. Миколаївці можуть бути впевнені – місто й уся країна будуть із хлібом.

Розпитай батьків, як і з чого випікається хліб.

Пам'ятники Миколаєва

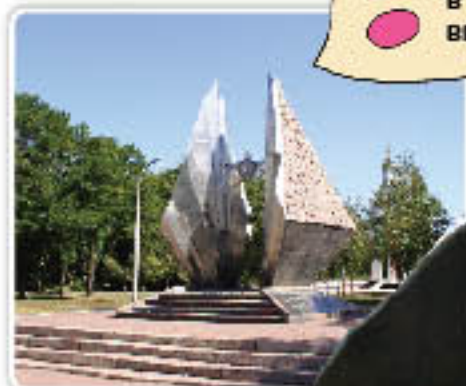

Нашу прогулянку почнемо із старого міста.

Пам'ятник адміралу Степану Макарову.

Пам'ятник (походить від слова «пам'ять») – будівля, споруда, скульптура, встановлена в пам'ять про видатні події або на честь видатних людей.

Пам'ятник героям війни в Афганістані.

Пам'ятник жертвам Чорнобильської катастрофи.

Михайло Фалєєв – перший головний будівничий верфі та міста Миколаєва.

Пам'ятники та скульптури – окраса міста.

Які пам'ятники ти бачив на вулицях міста?

Пам'ятник поету Олександрі Пушкіну.

Пам'ятник Тарасу Шевченку, українському поетові.

Пам'ятник композитору Миколі Римському-Корсакову.

Шануй і оберігай пам'ять про минуле рідного міста!

Пам'ятник миколаївським корабелям.

Погравте в гру «Скульптор і глина»
«Скульптор» допомагає товаришу прийняти позу придуманого «пам'ятника». Потім гравці міняються місцями. Перемагає кращий задум та розповідь про свій «пам'ятник».

Пам'ятники, особливо дорогі нашим серцям

Ми вже
познайомились
з найбільш відомими
пам'ятниками, але про два
з них я хочу розповісти
окремо.

Вогнем і кулями зм'їтала все на своєму шляху Велика Вітчизняна війна... Відважні і сміливі люди створювали партизанські загони. В цій боротьбі дорослим допомагали діти. Юні партизани несли важливі документи через лінію фронту. Фашисти схопили їх і стратили. Хлопчики хотіли вчитися, любили співати пісні, гратися в ігри, але загинули від рук ворогів заради перемоги та нашого мирного життя.

Пам'ятник Віті Хоменку та Шурі Коберу.

Ми
повинні це
пам'ятати!

Вічний вогонь біля обеліска героям війни завжди горить в пам'ять про Перемогу.

А як
звільнили наше
місто від ворогів?

Розпитай батьків, чи є
у вашій сім'ї ветеран війни.

Відступаючи, фашисти вирішили підірвати порт та елеватор. Командир Червоної Армії Костянтин Ольшанський першим висадився зі своїми морськими піхотинцями в районі морського порту і дві доби вів запеклий бій з ворогом. Більшість із десантників загинула, але завдяки їм Червона Армія швидко звільнила Миколаїв. Усім ольшанцям присвоєно звання Героїв, їх іменами названо вулиці міста. Вдячними земляками встановлені пам'ятники та меморіальні дошки.

Чому вогонь пам'яті
називають Вічним?

Історія поруч з нами

В далекій-далекій Африці, в сім'ї старого та поважного лева, жили два левенята. Одного разу в порт зайшов фрегат із Миколаєва. Левенята вперше побачили такий великий і гарний корабель. Їм стало так цікаво, що вони вночі тихенько пробралися, щоб краще його роздивитися. Вони були не дуже слухняні, і нікому про це не сказали. Раптом корабель підняв вітрила і вийшов у відкрите море... Придумай продовження казки.

Звідки
взялися кам'яні леви
в скверіку?

Колись ці кам'яні леви охороняли двері в палац Аркаса, який знаходився на вулиці Адміральській.

Микола Аркас – видатний український композитор, автор опери «Катерина» за поемою Тараса Шевченка. Микола Аркас жив у Миколаєві.

Що збереглося
до нашого часу від
старого міста?

Запитай батьків, скільки
років виповнилося в цьому
році нашому місту.

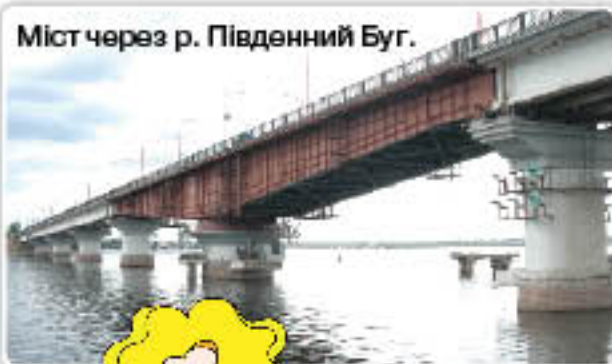

По вулиці Радянській колись ходила конка (трамвай, який тягнув кінь). А на місці, де зараз знаходиться дитяче містечко «Казка», сто років тому був величезний базар.

Вулиця Адміральська – одна із старовинних вулиць міста. На Адміральській були побудовані головні споруди старого міста.

Ріки і мости

Міст через р. Південний Буг.

Мости через р. Інгул.

Де вода,
там завжди вирве життя.
Потьомкін не дарма вибрав місце
для нашого міста там, де зливаються
дві річки. Велика вода дала сили для
життя і розвитку Миколаєва. Місто
шанує свої ріки, укріплює їх
береги, будує через них
мости.

Відгадай загадку: Тече,
тече – не витече, біжить,
біжить – не вибіжить.

Міст – споруда через річку для
переправи з одного берега на інший.

Парки і сквери

Тишина, і спокій, і утома...
З думою про щастя світлі дні
Я їду у парку золотому,
Що зеленим стане навесні.
В. Сосюра

Який парк чи сквер
знаходиться в твоєму
районі?

В нашому
місті багато парків:
парк «Перемога», парк
ім. Петровського, парк
«Ліски» та інші.

Парк – велика ділянка землі з алеями,
водоймами, атракціонами для відпочинку
і розваг жителів міста.

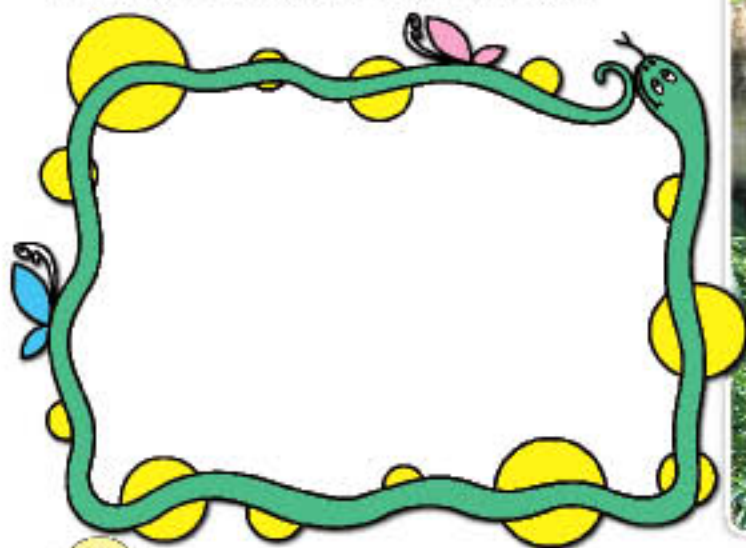
Сквер – невеликий парк для прогулянок.

Найкращий в Україні зоопарк

А сьогодні
я запрошую усіх на
прогулянку до Миколаївського
зоопарку! Наш зоопарк – один
з найстаріших, найбільших
і найкращих в Україні.

Намалюй свою улюблену тваринку.

Вивчи скоромовку:
Спішать малята до звірят,
Звірята радують малят.

Розгадай кросворд:

1. Пухнастий клубочок виліз на дубочок,
Горіхи збирає і в дупло складає.
2. Без ніг вона гуляє, отруйні зуби має,
Кого зустрине – всіх кусає.
3. У темнім лісі живе звір сірий,
Його бояться усі звірі.
4. В кого шкірка – наче ліс,
Голочками весь обрис.

Дитяче містечко «Казка»

Ура!
Ми дуже любимо
гуляти в «Казці»!

Тут можна уявити себе героєм улюбленої казки.

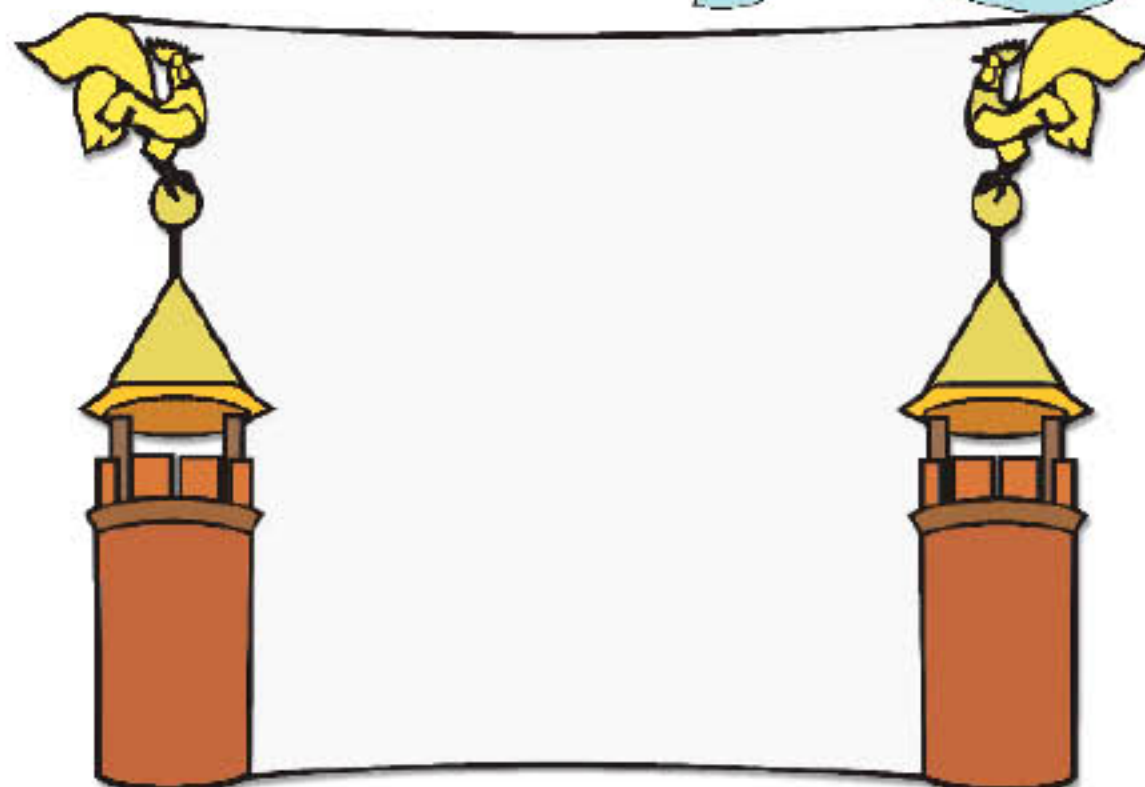
Вивчи скороговку:
Закружляли каруселі –
Все кругом, кругом, кругом,
А ми діточки веселі –
Все бігом, бігом, бігом!

? Куди б ти хотів поmandрувати
на казковому фрегаті?

Твої батьки в дитинстві
теж гуляли у «Казці».

Намалюй героїв своєї
улюбленої казки.

? Які види казкового
транспорту ти бачив
у дитячому містечку?

Музеї та галереї Миколаєва

Скільки музеїв у нашому місті?

Склади розповідь про музей, у якому ти вже побував.

Художній музей імені В. Верещагіна – тут зберігаються картини, скульптури, створені видатними художниками і скульпторами.

Музей підлільно-партизанського руху.

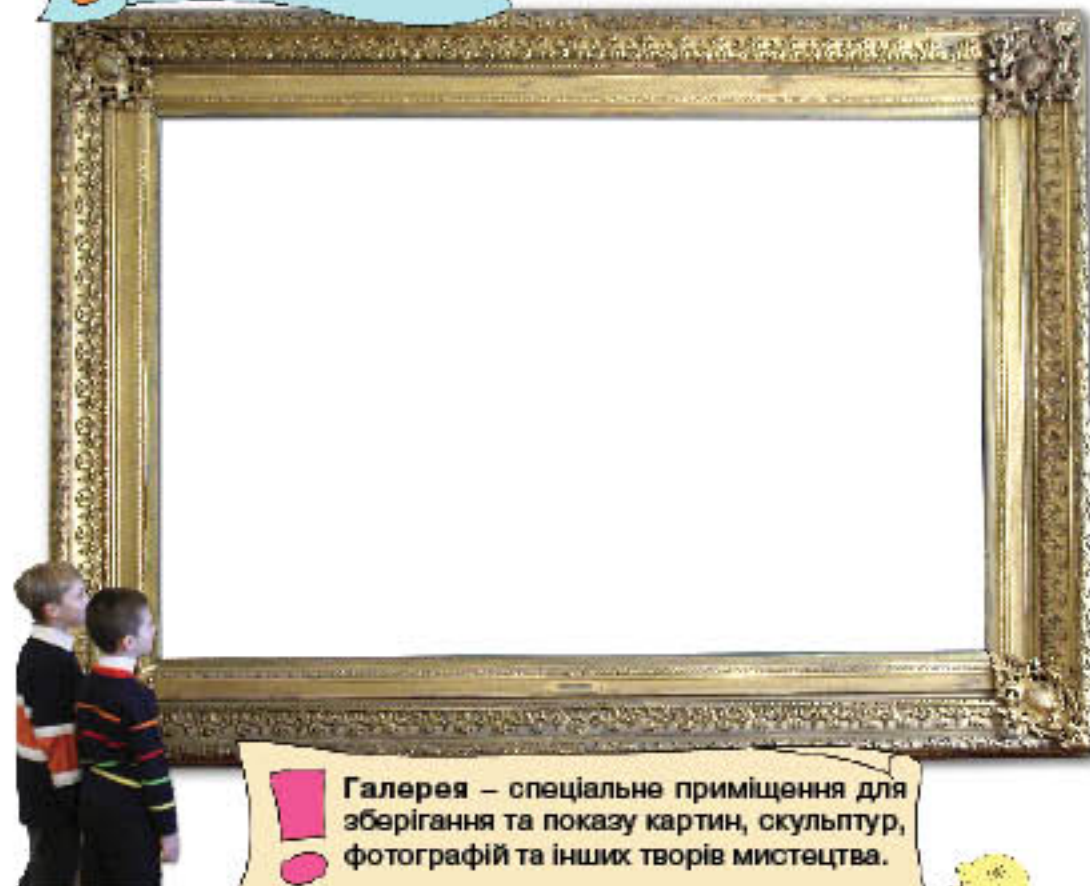
Краєзнавчий музей та Музей суднобудування і флоту. Тут живе історія Миколаєва.

А де ще зберігаються предмети мистецтва та старовини?

Намалюй свою картину в цій галереї.

Галерея – спеціальне приміщення для зберігання та показу картин, скульптур, фотографій та інших творів мистецтва.

Театри та палаци культури

Театр – спеціальне приміщення, де відбуваються вистави.

Російський драматичний театр. Приміщення цього театру у Миколаєві побудували біля ста років тому.

В якому театрі ти був?

- ☐ російському
- ☐ українському
- ☐ театрі ляльок

Театр ляльок.

Запроси батьків до театру.

Український музично-драматичний театр.

У кожного із вас є талант. Хтось вміє співати, хтось гарно танцює. На будь-який смак є творчі гуртки для школярів.

Крім вистав, я ще дуже люблю концерти і цирк.

У нас у Миколаєві є багато місць, де проводяться урочистості та відбуваються концерти: обласний Будинок культури, будинки культури в районах міста, будинки творчості школярів та інші.

В якому гуртку ти береш участь?

Миколаїв – місто спортивне

А я хочу
займатися спортом.
Але яким?

Яхти – улюблений вид спорту, адже доля миколаївців завжди була пов'язана з морем.

Кінно-спортивна школа.

Баскетбол. Наша команда – одна з найкращих в Україні.

Льодовий каток. Новинка в нашому південному місті.

Запроси батьків у вихідні дні до басейну, на стадіон або на каток.

Басейн «Водолій». Навчитися плавати, стрибати з вишки, стати спритним та мужнім допоможуть тут досвідчені тренери.

Стрибки на батуті. Наше місто пишається чемпіонами.

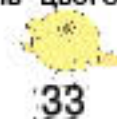
Клуб боксу «Миколаїв». Дорослі і діти набувають тут сили, витривалості та мужності.

Розкажи, яким видом спорту ти займаєшся (хотів би займатися).

Футбол. Стадіони та спортивні майданчики міста гостинно зустрічають любителів цього виду спорту.

Улюблені куточки міста

У мене є свої улюблені куточки у рідному місті!

Доповни речення

- * У вихідні дні я з батьками буваю...
- * Я люблю гратися з друзями у...
- * Я катаюся на гойдалках та каруселях у...
- * Я дуже хочу, щоб у нашому місті був...

? Який куточок міста ти любиш найбільше?

Ми любимо своє місто

У кожної людини є Батьківщина. Для всіх українців – це наша рідна Україна. Але у кожної людини є куточок землі, де вона народилася і виросла. Для нас з вами – це наше рідне місто.

Розкажи вірш про Батьківщину.

За що ти любиш рідне місто?

- ☐ за те, що в місті є зоопарк
- ☐ за славетне минуле
- ☐ за широкі і прямі вулиці
- ☐ за те, що я тут народився і зростаю

Пофантазуй на тему:

«Яким буде мій улюблений Миколаїв у майбутньому».

Школи міста

*Чисті віконця сміються до сонця,
Діточки навколо. Це наша рідна...*

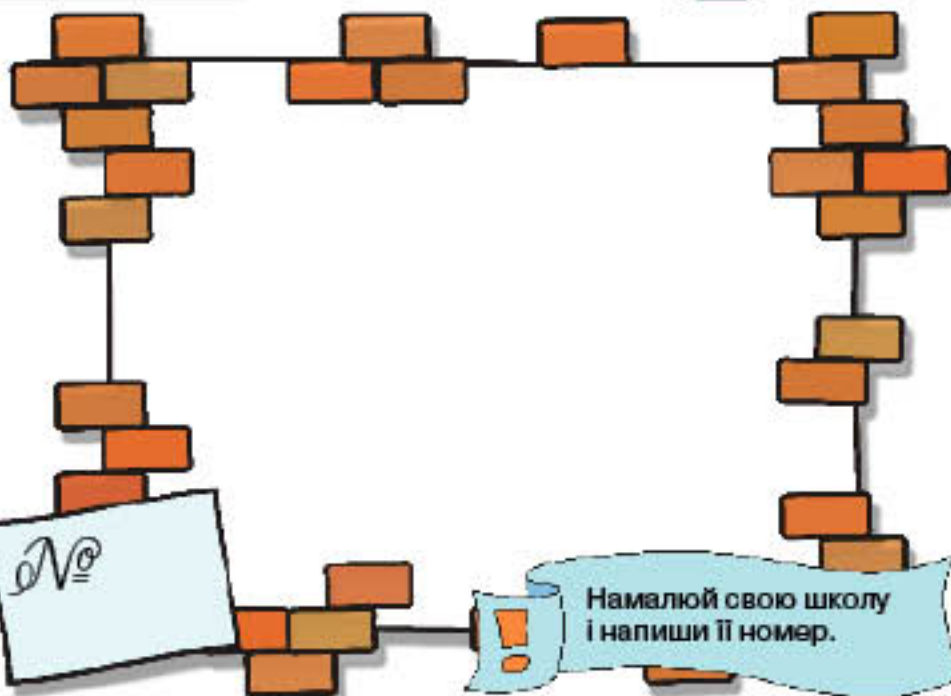
Школа – це твій другий дім. В ній ти знайдеш нових друзів, дізнаєшся за роки навчання багато цікавого. В нашому місті більш ніж 60 шкіл.

Школярі – усі діти, які навчаються у школах.
Однокласники – учні, які навчаються в одному класі.

Розпитай батьків, у якій школі вони навчалися.

Щороку 1 вересня у місті сідають за парти тисячі першокласників.

Міста – сусіди Миколаєва

Херсон. Найближче до Миколаєва велике сучасне місто.

Очаків. Старовинне турецьке місто-фортеця на березі Чорного моря.

Одеса. Легендарне місто: місто-порт, місто-курорт, місто-пам'ятник історії морського флоту.

Ольвія. Стародавнє місто, від якого зараз залишилися тільки руїни, але яке і досі розкриває безліч таємниць про перших жителів нашого краю.

Сьогодні ми познайомимося з містами-сусідами Миколаєва.

Що ти дізнався про місто Очаків з цієї книги?

Ворота нашого міста: порти, вокзали, аеропорт

Миколаїв –
гостинне місто
і завжди радо зустрічає
гостей з усього світу.

Порт – місце, куди
приходять кораблі.

День і ніч відправляють та приймають вантажі в
перевантажувальному терміналі для зерна «НІБУЛОН».
Пшеницю легше перевозити по воді.

Аеропорт. Швидкі і надійні
миколаївські літаки.

Яхт-клуб. Місце стоянки легких парусних суден (яхт).

Залізничний вокзал.

Автовокзал.

День міста

У кожного міста, як і у кожної людини, є свій День народження. Усі городяни збираються у цей день на вулицях міста. У театрах ідуть святкові вистави, на площах відбуваються концерти. Музеї і галереї виставляють найкращі картини місцевих художників, заводи і фабрики на виставках демонструють свою продукцію.

В цей день у місто приїжджає багато гостей з Києва та інших міст України.

Розкажіть, як у вашій родині зустрічають гостей.

Влаштовуються спортивні свята та концерти.

Салют, фейєрверк – візерунки з різнокольорових вогнів, які запускають у небо.

Коли Миколаїв святкує День міста?

Закінчується свято великим салютом на честь Дня міста.

Наше місто дуже зелене

Чи завжди
у нашому місті було
так зелено?

Місто будувалося в степу, де не
було жодного дерева. Адмірал
Грейг першим видав наказ про
необхідність висаджування дерев.

Степ – рівна місцевість, вкрита травами
та низькорослими кущами.

Посади з батьками
дерево або квіти.

На вулицях Миколаєва зараз ростуть каштани, акації, ялинки, тополі та багато інших дерев і кущів. Площі та вулиці міста прикрашають квітники. Зараз наше місто дуже зелене. Деревя навіть вищі за деякі будинки.

Гра «Заповни квадрати»

Деревя, які ростуть у нашому місті:

А □ □ ц □ я

Д □ б

т □ п □ ля

к □ шт □ н

кл □ н

□ и п □

с □ сн □

ялин □ □

Місто старе і молоде

Наше місто постійно будується. Ростуть нові житлові райони, заводи, порти.

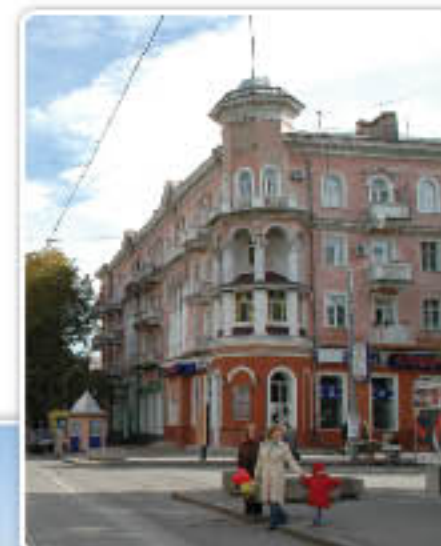

Будівельники дотримуються старих традицій забудови міста. Нові райони одразу ж засаджуються деревами, кущами та квітами.

Чи пам'ятаєш ти, хто заснував наше місто? Чому наше місто назвали Миколаєвом?

В центральній частині міста багато старих будівель.

У місті є багато районів, в яких будуються нові багатоповерхові будинки: Намив, Жовтневе, Соляні, Північний та інші.

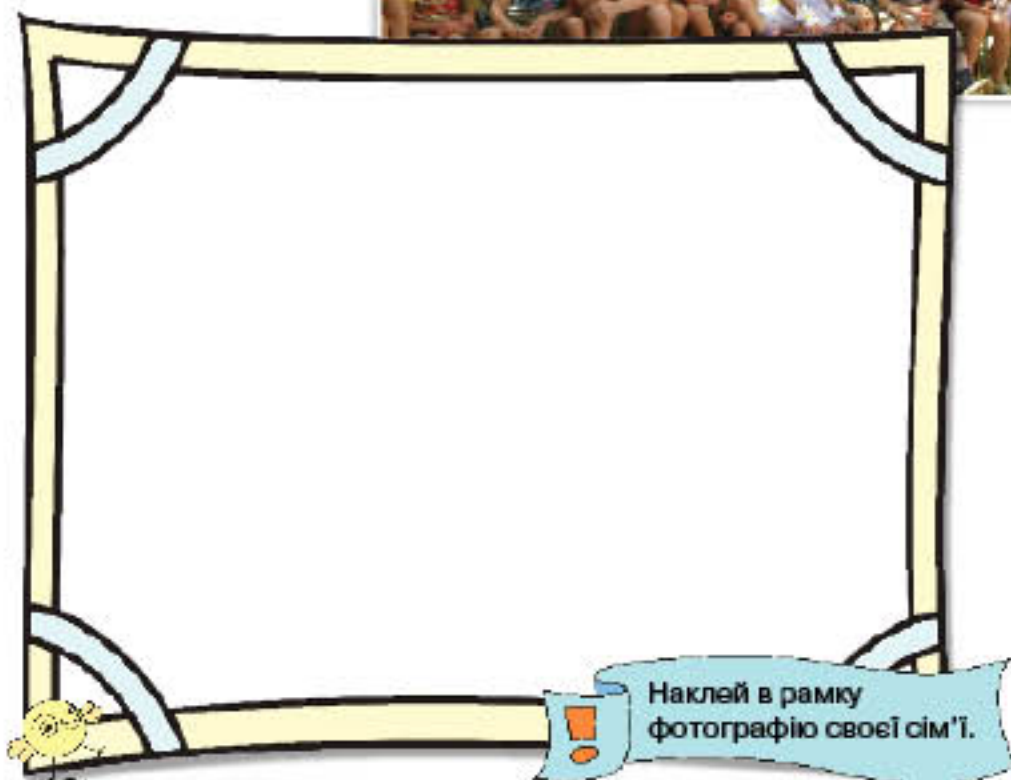

У Миколаєві твій дім, твоя сім'я. Це твоє місто!

Сім'я – тато, мама, діти.
Родина – бабусі, дідусі, тітки,
дядьки, їхні діти і внуки.
Земляки – жителі одного міста.

Прочитай ребус:

Наклей в рамку
фотографію своєї сім'ї.

Це місто твоє, першокласнику мій,
І ріки його голубі.
Нехай всі міста на планеті усій
Позаздять йому і тобі!

Проспекти і вулиці, парки й мости,
І добрий святий Миколай!
Будь вірним йому, Миколаїв – це ти!
Не зраджуй і не залишай!

Аркадій Суров

Щира подяка
Миколаївському міському голові **Володимиру Дмитровичу Чайці**
Генеральному директору ТОВ СП «НІБУЛОН»
Олексію Опанасовичу Вадатурському

Моє улюблене місто Миколаїв

Книга для учнів початкових класів. – Миколаїв, 2007. – 48 с.

У книзі розповідається про історію та сьогодення міста Миколаєва. Книгу адресовано дітям молодшого та середнього шкільного віку. Вона також буде цікава усім, хто любить рідне місто, та гостям Миколаєва.

Дякуємо
Управлінню освіти Миколаївської міської ради (начальник Вдовиченко Р. П.)
Науково-методичному центру управління освіти
(директор Удовиченко О. О., методист Ватульова О. Г.)
Музею суднобудування і флоту (завідуюча Мітковська Т. С.)
Музею підпільно-партизанського руху (завідуюча Ташлай Л. Б.)

Консультанти:
педагоги ЗОШ № 51 (директор Масюта Є. І.) Вечур О. А.,
Іванова В. Ю., Матвєєва Г. В., Мелешко О. М., Ситник А. П.
педагоги ЗОШ № 57 (директор Блакитна Т. І.) Гринько Н. М.,
Новикова Л. І., Татарська К. М.

Автор: Любаров Ю. Й.
Редакційна колегія: Гноевий А. М., Мехеда В. В.
Фотографи: Батрак Р. Ю., Кремко О. О., Матвієнко Ю. В., Тихонов В. Ю.
Автор текстів: Субота Л. О.
Художник: Вороніна О. В.
Дизайнер: Гончарова М. В.
Коректор: Бурятинська Н. М.

ООО ТРК «НІС-ТВ», Україна, м. Миколаїв, вул. Чкалова, 30-а
тел.: +38-0512-36-11-44, +38-067-512-11-61, e-mail: laro2000@mail.ru

© Любаров Ю. Й., 2007
© Дизайн. Гончарова М. В., 2007
© Малюнки. Вороніна О. В., 2007
© фото. Батрак Р. Ю., Кремко О. О.,
Матвієнко Ю. В., Тихонов В. Ю.
© Типографія «Європрес», 2007

